

יבוא, יצוא ומה שביניהם סקירות וחידושים בענייני חוק ומשפט

עו"ד גיל נדל, ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים

בית משפט השלום בתל אביב: ניתן לתבוע מחסן מטענים מארה"ב בבית משפט בישראל בגין נזק שנגרם למטען

עו"ד גיל נדל, עו"ד דייב זייתון, ירדן ברוך

רקע

תהליך ייבוא טובין בין מדינות כולל שרשרת לוגיסטיקה מורכבת, אשר במהלכה, עלול להיגרם נזק למטען. נשאלת השאלה, האם ניתן לתבוע בישראל גורמים בינלאומיים שמושבים בחו"ל? שאלה זו נידונה לאחרונה בבית משפט השלום בתל אביב, אשר קבע כי ניתן לתבוע בבית המשפט בישראל, מחסן מטענים שמקום מושבו בארה"ב, וזאת בגין נזק שנגרם למטען שאוחסן על ידו.

עובדות המקרה

במקרה זה, דובר במטען שהכיל תרופות שניזוק עקב כיוול לא נכון של טמפרטורת המטען. חברת הביטוח שביטחה את המטען ופיצתה את היבואן בגין הנזק שנגרם למטען, ביקשה להגיש תביעת שיבוב בישראל בין היתר כנגד מחסן המטענים שמקום מושבו בניו יורק, בטענה כי הוא בין האחראים לנזק למטען. מחסן המטענים התנגד להגשת התביעה נגדו בבית משפט בישראל והגיש בקשה לביטול היתר הנמצאת התביעה לחו"ל.

בקשות מסוג אלו, הפונות לקבלת היתר לחיוב נתבעים זרים להתדיין בבית המשפט בישראל, מוסדרות בחקיקה הישראלית בתקנה 500 לתקנות סדר הדין האזרחי. התקנה, על סעיפיה השונים, מונה רשימה סגורה של מקרים בהם ניתן לבסס בקשה זו ולחייב את אותם נתבעים זרים להגיע ארצה לצורך בירור התובענה.

המחלוקת בין הצדדים הינה בשלושה עיקרים. ראשית, שאלת תחולת העילות המפורטות בתקנה 500, המתייחסות לשאלה האם יש צורך בנציגי מחסן המטענים למען בירור התובענה וכן בשאלה האם המחלוקת אירע בשטחה של ישראל. שנית, בשאלה האם קיים קשר סיבתי בין מעשיהם של מחסן המטענים לבין הנזק ושלישית, האם הפרום הישראלי הינו הפרום הנאות לבירור התובענה.

חברת הביטוח טענה כי מחסן המטענים הינו חלק משרשרת התובלה, כאשר המטען היה בחזקתו בזמן קרות הנזק, והואיל ומדובר במעשה ממושך שתחילתו בחו"ל וסופו בישראל, מדובר במחדל שנעשה בתחום מדינת ישראל. מאידך, טען מחסן המטענים, כי לא ניתן לטעון למחדל מתמשך, שכן פעולת כיוול טמפרטורת המטען בוצע בחו"ל.

בנוסף לטענות אלו, עולה השאלה בדבר קיום עילת תביעה. לטענת מחסן המטענים, חברת הביטוח לא הוכיחה קשר סיבתי בין מעשיו של מחסן המטענים לבין הנזק שאירע למטען בפועל, ולפיכך שלא קיימת עילת תביעה ראויה נגדו.

מאידך, טענה חברת הביטוח כי דו"ח שמאי, שצורף לכתב התביעה, קבע במפורש כי מחסן המטענים טעה טעות אנוש בעת הכנת המטען לטיסה, ולפיכך ברור, כי למחסן המטענים חלק ניכר באחריות לגרם הנזק שנגרם למטען.

זאת ועוד, מחסן המטענים טען כי הפורום הנאות והמתאים לבירור התובענה איננו בישראל, אלא במקום הימצאותו של מחסן המטענים קרי, ארצות הברית. מנגד, טענה חברת הביטוח כי עסקינן בתובלה בינלאומית כאשר כל הצדדים לקחו חלק בתובלה ולכן היו צריכות לצפות כי ייתבעו בפורומים בינלאומיים שונים.

הכרעת בית המשפט

בית המשפט קבע כי מחסן המטענים הינו גורם משמעותי בשרשרת ההובלה של המטען נשוא התביעה ועל כן, מדובר בבעלי דין שהם כולם דרושים ונכונים לצורך הבירור המלא של התובענה. לעניין השאלה האם המחדל בוצע בישראל או בחו"ל, בית המשפט נמנע מלדון בכך בערכאה זו.

בנוסף, קבע בית המשפט כי על פי ממצאי דו"ח השמאי שהציגה חברת הביטוח, קיים קשר סיבתי לכאורה בין הנזק הנטען לפעולותיו או מחדליו של מחסן המטענים.

לעניין שאלת הפורום הנאות, קבע בית המשפט כי מחד גיסא, המעשה המיוחס אירע בארה"ב כאשר מחסן המטענים נמצא אף הוא בארה"ב. מאידך גיסא, מקום מושבו של היבואן הינו בישראל, כאשר המשלוח נשלח אף לישראל וכן כל שאר הגורמים הרלוונטיים, חברות השילוח וחברת הביטוח נמצאים בישראל. במצב דברים זה כל שנקבע שבמקרה לפנינו, המאזן אינו נוטה בהכרח לעבר הפורום הזר ולכן נמצא כי הפורום הנאות הינו בית המשפט בישראל.

לאור האמור, קבע בית המשפט כי מתקיימים כלל התנאים למתן היתר לפי תקנה 500 לתקנות סדק הדין האזרחי ולכן הבקשה לחיוב הנתבעים הזרים לבירור התובענה בישראל נשאתר בעינה.

תא (ת"א) 14100-07-15 Swissport US, Inc נ' כלל חברה לביטוח בע"מ. החלטה מיום 19.9.16, בפני כב' השופטת נועה גרוסמן [ב"כ הצדדים: למחסן המטענים - עו"ד תובל שביט; לחברת הביטוח - עו"ד גרושקביץ].

* * *

הסקירה לעיל הינה בבחינת תמצית. המידע הכלול בה נמסר למטרות אינפורמטיביות בלבד ואין במידע כדי להוות ייעוץ משפטי. לקבלת פרטים נוספים, אנא פנו לעו"ד גיל נדל - ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים. בדוא"ל Gill.Nadel@goldfarb.com ו/או בטלפון 03-6089979.